

PESTPROTOCOL NBS BURGST

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Stappenplan	4
3. Pestprotocol Preventief	5
4. Uitwerking stappenplan	6
- Signalering; pesten of plagen?	
- Wat doet de leerkracht	
- Informeren andere betrokkenen	
- Taken leerkracht samen met IB/MT/betrokkenen	
- Herhaling van pestgedrag	
5. Digitaal pesten	11
6. Wat wordt er van de ouders verwacht?	12

Protocol schorsen en verwijderen (zie website/bijlage)

Inleiding:

Waarom een pestprotocol?

NBS Burgst gebruikt al jarenlang de Kanjertraining als (totaal)aanpak voor het voorkomen en aanpakken van pesten. Maar de Kanjertraining is méér. Sociale vaardigheden in de breedste zin, en burgerschap, zijn ontwikkelingsgebieden waar het bij de Kanjertraining over gaat.

Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoensafspraken.

Er is een stappenplan opgesteld zodat voor de hele school duidelijk is wat het team kan doen ter voorkoming van pesten (preventief) en welke stappen gezet kunnen en moeten worden (curatief).

Het team van NBS Burgst vindt dat de school een veilige omgeving moet zijn voor alle leerlingen en medewerkers. De school waarborgt zo goed mogelijk de veiligheid van leerlingen en werknemers.

Het is goed te beseffen dat Burgst al sinds het in gebruik nemen van de Kanjertraining handelt en wandelt volgens de principes van de Kanjertraining en daarmee de zaken die in dit protocol worden beschreven. Vanwege de roep in de maatschappij (politiek, media) om zaken rond pesten helder te protocolleren, publiceren we dit protocol op onze website.

In dit protocol wordt in heldere taal uitgelegd hoe Burgst, volgens de principes van de Kanjertraining, omgaat met pesten en de zaken die daaromheen belangrijk zijn. Er staat beschreven wat er van alle betrokkenen wordt verwacht. Op meerdere plaatsen in dit protocol wordt helder dat, wanneer er sprake is van pesten, dit alleen stopt wanneer leerkrachten en ouders dezelfde taal als de Kanjertraining spreken, en wanneer er goed wordt samengewerkt om tot een oplossing te komen, die alle partijen recht doet.

We hopen (en gaan er vanuit) dat dit protocol voldoende informatie geven over ons beleid rond pesten. Daarbij verwachten we van alle betrokkenen (teamleden, leerlingen, en ook ouders en derden) die in de school komen en/of met de school te maken krijgen handelen volgens de principes van de Kanjertraining en dit protocol.

Namens het team,

Joost Matthee, directeur NBS Burgst

Stappenplan:

Melding van... en/of signalering

(ouders, kinderen, school) :

Melding serieus nemen en doorgeven aan groepsleerkracht. Groepsleerkracht maakt afweging of protocol in werking gezet moet worden*

Start procedure: Leerkracht:

- Lkr geeft erkenning aan de melder en gaat in gesprek met melder; (dezelfde dag; uiterlijk binnen twee dagen)
- Lkr verheldert het probleem
- Lkr bespreekt het gedrag met de 'pester' en evt meelopers
- Lkr bespreekt de consequentie; informeert de ouders en zet deze in PS (notitie 'ongewenst gedrag')

Informerende andere betrokkenen (afhankelijk van de situatie)

- Ouders slachtoffer/pester
- Team, Intern Begeleider en MT
- BSO en TSO
- Leerlingen (pester/slachtoffer/meelopers)

Taken leerkracht samen met IB/MT en andere betrokkenen:

- Inschatting maken ernst en omvang pestgedrag
- Maken plan van aanpak in ParnasSys. Consequentie is helder voor iedereen.
- Feedback naar betrokkenen. Ouders en kinderen. Geïnitieerd door lkr
- Evaluatie in PS; **Na twee weken nazorg:** checken situatie en afspraken; gaat alles nog goed

Opgelost; stop

Bij onvoldoende resultaat en herhaling van het pestgedrag:

- Inzet CJG; Schoolpsycholoog; andere externen
- Intensieve aanpak en externe ondersteuning van gedragsplan + afspraken over de evaluatie.
- Communicatie met direct betrokkenen.
- Registratie + evaluatie

Geen oplossing?

Protocol Schorsing/ Verwijdering treedt in werking.

Pestprotocol Preventief:

Op Burgst werken we aan een goed pedagogisch klimaat met behulp van de Kanjermethode. Kernbegrippen van de Kanjermethode zijn: vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect.

Alle leerkrachten zijn getraind en gecertificeerd m.b.t. de Kanjermethode.

Wat zijn uitgangspunten van de Kanjertraining?

- Het belangrijkste doel is dat een kind positief over zichzelf en een ander leert denken.
- de Kanjertraining geeft kinderen handvatten in sociale situaties.
- Binnen de Kanjertraining worden kinderen geconfronteerd met de gevolgen van hun gedrag. Deze informatie krijgen ze van hun klasgenoten en indien nodig van de leerkrachten.
- Het principe van de Kanjertraining bestaat uit het bewust worden van vier manieren van reageren; als een aap (rood; lacht uit), als een konijn (geel; doet zielig), als een pestvogel (zwart; pest) als een tijger (wit; is een kanjer) (dit is gedrag; géén karakter!)
- Door verhalen en oefeningen krijgen kinderen inzicht in het gedrag van henzelf en in dat van de ander.
- Tijdens de Kanjertraining staan vijf afspraken centraal:

1. We vertrouwen elkaar.
2. We helpen elkaar.
3. Niemand speelt de baas.
4. Niemand lacht uit.
5. Niemand doet zielig.

Door het schoolbreed aanbieden van deze regels zijn dit de leefregels binnen NBS Burgst. De lessen worden iedere week gegeven en herhaald.

Daarnaast volgen de groepen apart ook verschillende losse projecten welke worden aangeboden en op dat moment belangrijk zijn voor de groep. (zoals de gouden weken (schoolbreed in het begin van het schooljaar) en de geluiskoffer (groepen 8)

Hoe communiceren we over deze preventie met ouders:

- In de schoolgids en op de website
- Tijdens de infoavond begin schooljaar
- In de Heksenketel staat het kanjerpuntje van de maand uitgelegd.
- 1 x per jaar wordt er een ouderles gegeven. Hierin laten de leerlingen zien en werken de ouders mee, aan wat er dat jaar is geleerd.
- 1x per jaar is er een workshopavond waarin o.a. preventie van pestgedrag wordt besproken.

UITWERKING STAPPENPLAN

Melding/Signalering; Pesten of plagen?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf.

Het meest eenvoudig onderscheid is dit:

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep).

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest. Het meest eenvoudig onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Kinderen die de volgende kenmerken vertonen, lopen een kans potentieel slachtoffer te worden van vervelende pesterijen:

- Het kind voelt zich niet gelukkig en zit niet goed in zijn/haar vel.
- Het kind onderscheidt zich van andere kinderen met b.v. een hobby, uiterlijke kenmerken; eigenschap enz.
- Het kind heeft te maken met een problematische thuissituatie.
- Het kind voelt zich buitengesloten.
- Het kind heeft voortdurend de neiging met anderen in competitie gaan of te strijden om de macht in de klas.
- Het kind heeft een beperkt relativeringsvermogen en kruipt in een slachtofferrol.
- Het kind heeft onvoldoende inlevingsvermogen.
- Het kind heeft een negatief zelfbeeld en weinig zelfvertrouwen.

Voorbeelden van pestgedrag (komt herhaaldelijk voor bij hetzelfde kind):

Verbaal:

- Vernederen. Bijvoorbeeld: 'Wees jij maar ballenjongen. Je kunt niet goed voetballen om mee te doen!' ; Schelden; Dreigen. Bijvoorbeeld: 'Jij haalt de kerst niet!'; Belachelijk maken b.v. Uitlachen om een lichaamskenmerk of bij een verkeerd antwoord in de klas; een kind steeds aanspreken met een bijnaam. Bijvoorbeeld: 'Flapoor, Coen Meloen'

Psychologisch:

- Kwetsende of gemene briefjes schrijven om bijvoorbeeld een kind uit een groepje te isoleren.

Fysiek:

- Trekken, duwen, spugen of quasi nonchalant kind een zetje geven; Schoppen en laten struikelen of vallen; Bijten, krabben, slaan, haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achternazitten of opwachten; Een kind de doorgang versperren of de fiets klem zetten; Een kind dwingen iets af te geven, bijvoorbeeld knikkers of de

pauzehap; Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten; Een kind dwingen iets mee te nemen zoals snoep en geld.

Isolatie:

- Het kind wordt buitengesloten door de pester(s) en de meelopers; Het kind mag niet meedoen aan spelletjes; Het kind krijgt geen uitnodigingen voor feestjes; De pester vertoont manipulerend gedrag naar andere kinderen toe. Hij/zij krijgt zo meelopers en gepeste kind krijgt nog meer het gevoel er niet bij te (mogen) horen.

Stelen en of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van school en/of gymspullen, kleding, speelgoed e.d..; Spullen stiekem laten verdwijnen of verstoppen; Gooien met pet, muts of tas van het kind; Zogenaamd 'per ongeluk' pennenbak van tafeltje afschuiven e.d..

Het specifieke pesten wordt gekenmerkt door het bedreigende en vooral systematische karakter. De inzet van pestgedrag is altijd macht en intimidatie.

Het is belangrijk om pestgedrag in een vroeg stadium aan te kaarten. Ook medeleerlingen dragen verantwoordelijkheid om het pestgedrag bij te melden bij de leerkracht. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. De leerkracht heeft tot taak de leerlingen hiervan bewust te maken.

Kinderen die pesten

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek de sterksten uit de groep. Zij permitteren het zich wat agressiever op te stellen en ze reageren regelmatig met dreiging van geweld of met indirecte inzet van geweld. Bij een eerste indruk lijken pesters populair te zijn in de klas. Dit is schijn want zij dwingen hun populariteit vaak af door dwangmatig steeds in het middelpunt te willen staan. Dankzij hun dominante houding krijgen zij gemakkelijk kinderen mee.

De pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk te pesten zijn. De pesters stralen een dreigende zekerheid uit. Ze overtreden regels en hebben een 'Wie maakt mij wat' houding. De potentiële meeloper krijgt een onuitgesproken keuze te verwerken: 'je bent vóór mij of je bent tegen mij'. Uit angst zullen veel kinderen kiezen voor de pester. Alles is immers beter dan zelf te worden gepest.

Bekend is dat pesters vaak juist onzekere kinderen zijn. Het kan zelfs zo zijn dat de pester in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen zelf het mikpunt van pesterijen te zijn op school, gaat dat kind zelf pestgedrag vertonen. Onzekere kinderen willen graag alles kunnen overzien. Bovendien willen zij de touwtjes in handen hebben. En dát lukt als zij zich als pestkop manifesteren. Ook pesters krijgen uiteindelijk last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze moeite om voor langere tijd vriendjes te maken, vriendschappen op te bouwen en te onderhouden op andere

gronden dan die van macht en het delen in die macht.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in actieve zin. Sommige kinderen houden enige afstand, anderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Het specifieke kenmerk van de meeloper is de grote angst zelf slachtoffer te worden van pesterijen. Maar het kan ook zijn dat meelopers het stoere gedrag van de pester wel interessant vinden en graag in populariteit meeliften met de pester. Als kinderen in een groep mee gaan pesten, voelen ze zich minder verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich.

Er zijn kinderen die niet merken dat er gepest wordt. En er zijn kinderen die niet willen weten dat er gepest wordt. Zodra deze kinderen een gepest kind te hulp komen of een pester sommeren ermee op te houden, kan dat de situatie positief veranderen. Het pesten wordt daarmee direct minder vanzelfsprekend. Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten.. De situatie voor met name de meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol! Ook de ouders kunnen een essentiële rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht en hun emotionele betrokkenheid vormen niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen.

Ouders van kinderen daarentegen die niet direct betrokken zijn bij het pesten, kunnen meer afstand nemen. Zij zijn daardoor beter in staat hun kind duidelijk te maken dat er iets aan pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of klas.

START PROCEDURE: DE LEERKRACHT

Gaat in gesprek met de melder en geeft erkenning aan de melder:

Om helder te krijgen hoe het probleem in elkaar zit, worden eerst onderstaande vragen beantwoord:

1. Wie pest wie?
2. Wie zijn de meelopers?
3. Wie zijn de kinderen die zich afzijdig houden en/of het pestgedrag veroordelen?
4. Welke vorm(en) neemt het pestgedrag aan?
5. Hoe of waardoor is het probleem ontstaan?
6. Hoe is het probleem aan het licht gekomen?
7. Hoe lang is het aan de gang (hierbij terug redenerend op basis van signalen die in beginsel vaag waren en niet onderkend zijn).

- De leerkracht bespreekt het gedrag met de 'pester' en evt meelopers
- Lkr bespreekt de consequentie; informeert de ouders en zet deze in PS (notitie 'ongewenst gedrag')

Voorbeeld:

Een leerling pest een andere leerling door steeds in de kleedkamer van de gym de kleding te verleggen. Dit wordt gemeld en besproken. De leerkracht spreekt de 'meelopers' erop aan en geeft de pester een consequentie b.v. de eerst komende activiteit die leuk is voor de pester (pauze; gym; knutselen) doet die niet mee, maar krijgt vervangend werk. Ouders worden geïnformeerd via de mail.

Dit is een voorbeeld waarbij de leerkracht zelf de peestsituatie oplost.

Is de situatie ernstiger dan volgt de volgende stap in het protocol:

Andere betrokkenen worden geïnformeerd:

- Ouders slachtoffer/pester
- Team, Intern Begeleider en MT
- BSO en TSO
- Leerlingen (pester/slachtoffer/meelopers)

Taken leerkracht samen met IB en andere betrokkenen:

- Inschatting maken ernst en omvang pestgedrag
- Maken plan van aanpak in PS. Consequentie is helder voor iedereen
- Feedback naar betrokkenen. Ouders en kinderen. Geïnitieerd door lkr
- Evaluatie in PS; **Na twee weken nazorg:** checken situatie en afspraken; gaat alles nog goed

Voorbeeld:

Een leerling wordt stelselmatig na schooltijd opgewacht en fysiek bedreigd. Als dit wordt gemeld, dan gaat de leerkracht ook in gesprek met de melder, de meelopers en de pester, maar betreft daarbij ook de ouders en de IB/MT en evt de BSO/TSO.

Er worden afspraken gemaakt zodat het pestgedrag stopt (meelopers erbij betrekken; ouders met elkaar in contact brengen; maatregelen ter voorkoming van dit gedrag b.v. de pester gaat iedere dag 5 min. later naar huis)

De leerkracht is hierbij initiatiefnemer en wordt daarbij ondersteund door IB/MT. Ook ouders kunnen de steun van IB/MT krijgen. Er wordt gecheckt of de maatregel effectief is.

Bij onvoldoende resultaat en herhaling van het pestgedrag:

Als het pestgedrag niet ophoudt en de klachten zich herhalen, worden externen erbij betrokken (b.v. CJG, schoolpsycholoog)

Er worden samen met de ouders en de externen afspraken gemaakt om het gedrag te verbeteren + het protocol schorsen/verwijderen wordt ingezet bij herhaling van gedrag. Dat betekent dat de leerling de kans én de ondersteuning krijgt om te stoppen met het pestgedrag, maar dat bij herhaling van het gedrag het protocol in werking treedt en dat start met een time-out; daarna een schorsing en ten slotte het zoeken van een school die beter bij deze leerling past.

Digitaal pesten

Onder digitaal pesten verstaan we het pesten van kinderen met behulp van digitale apparaten. Dit gebeurt meestal op de telefoon en computer. Dit gebeurt meestal via social media (zoals Facebook) of via gratis berichtenservices zoals Whatsapp, Instagram en Snapchat.

Digitaal pesten kan op veel manieren. Online pesten mensen, vooral scholieren, elkaar door:

- Misbruik van privégegevens (zoals het stelen van wachtwoorden of het aanmaken van nep-accounts)
- Uitsluiting in WhatsApp-groepen.
- Het verspreiden van beeldmateriaal (zoals intieme foto's of filmpjes van mishandeling)
- Dreigtweets en haat-posts

Op welke wijze wordt op onze school gewerkt aan de preventie van digitaal pesten?

- In de Kanjermethode heeft het digitale pesten een belangrijke plaats.

- In groep 7 volgen de leerlingen Mediawijsheid (Mediamasters) en sluiten dit af met een test en een diploma.
- Ook op de jaarlijkse workshopavond krijgt het cyberpesten aandacht, ondersteund door het CJG.
- Er zijn duidelijke regels en afspraken opgesteld t.a.v. het gebruik van computers op school en in de groep.

Als er een vorm van digitaal pesten wordt gesignaleerd, geldt dezelfde aanpak als bij het traditioneel pesten.

Wat wordt er van de ouders verwacht?

Wat wordt van u als ouder verwacht? Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1. U oefent zich in zelfbeheersing.

Dat betekent dat u het recht niet heeft andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek te overdonderen/aan te vallen.

2. U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind.

Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond.

3. Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school.

Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

4. Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij/achterklap.

5. U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet.

